

Отчет за степента на изпълнение на утвърдените политики и програми на МВНР за периода 01 януари – 31 декември 2012

4. Преглед на изпълнението на програма 3 „Публична дипломация“

Цели на програмата

Основната цел на програмата е изпълнение на стратегическа програма в областта на публичната дипломация, насочена към:

- Утвърждаване на образа на България като държава-членка на ЕС и подобряване на обществените нагласи за страната в чужбина.
- Интегриране на културното взаимодействие в приоритетни външнополитически политики и програми.
- Мобилизация на ресурса на международното културно сътрудничество и утвърждаване на неговата роля като системен елемент от външнополитическата дейност.
- Насърчаване на българския културен сектор за активно участие в приоритетни за българската външна политика програми.

Степен на изпълнение на заложените в програмата цели

Програмните цели, за чиято реализация работи **Държавният културен институт към министъра на външните работи**, също са изпълнени в значителна степен за отчетния период. Увеличена е ефективността на координацията със задграничните представителства по реализацията на техни проекти в областта на публичната дипломация. Създадени са нови проекти от програмата „Пътуващи експозиции“. Сериозен е напредъкът в дейностите по управлението на Художествения фонд. Разширено е партньорството с чужди представителства в България. Задълбочава се партньорството с български организации от културния сектор - освен съвместните проекти, работи се и по изготвяне на стратегически документи като Национална стратегия за развитие на културата, където ДКИ е представен в работните групи. Стратегията е представена пред Съвета по култура и национална идентичност при президента на Република България, а дискусиия по приоритетите в тази насока ДКИ организира с представител на културни неправителствени организации в рамките на Международния театрален фестивал „Варненско лято“.

Разширено е и участието във форуми и европейски инициативи, разглеждащи стратегически въпроси на обвързването на културата с външните отношения на ЕС.

През отчетния период ДКИ продължи да оказва съдействие за изпълнение на културните програми на българските дипломатически мисии, да разпространява рекламно-информационни материали за българската култура и да съдейства за планиране и координиране на културните прояви на задграничните представителства по Комуникационната стратегия на РБ за ЕС.

Програмните цели, за чиято реализация работи **Дипломатическият институт към министъра на външните работи**, също са изпълнени в значителна степен за отчетния период. Увеличен е броя и подоброено качеството на обучителните

програми; разширен е обхвата на участници в курсовете на ДИ. Увеличен е броя на участниците от държавната администрация, продължават да се обучават български и чуждестранни дипломати. Реализирани са нови и са продължени установени международни проекти с ЦЕИ, с холандския Институт за международни отношения „Клингендал“, с фондация „Ханс Зайдел“ и с Международната организация по франкофонията. Увеличи се броя на публичните международни и национални събития, издателската дейност, информационната дейности и продукти на ДИ.

Продукти/услуги, предоставяни по програмата

- Интегриране на проекти с културни измерения в приоритетни за българската външна политика програми, повишаване информираността на българския културен сектор за участие в тези програми
- Поддържане на контакти и обмен на информация с държавни институции, изследователски центрове, институти и неправителствени организации, артисти и творчески организации – в страната и сред българските общности в чужбина - за реализирането на съвместни проекти
- Осъществяване на изследователски програми и проекти за тенденциите в реализирането на културната дипломация и ролята на културата във външните отношения
- Поддържане, опазване и разширяване на Художествения фонд на Министерството на външните работи
- Разпространение на българското духовно и културно-историческо наследство и паметници в чужбина чрез организиране и провеждане на прояви за представяне на произведения от фонда на Министерството на външните работи в задграничните представителства
- Сътрудничество и обмен с музеи, художествени галерии, музейни сбирки и други културни институции и с граждани в страната и в чужбина
- Комуникация и сътрудничество с представители на българската артистична общност в чужбина за целите на популяризирането на българската културна идентичност и межкултурен диалог.
- Поддържане на интернет страницата на ДКИ и осигуряване на необходим информационен ресурс за портала “Bulgariabroad”

Описание на постигнатите резултати и изпълнените дейности за тяхното предоставяне

I. Културна дипломация

Приоритетите в работата на **Държавния културен институт** към министъра на външните работи (ДКИ) логично следват от програмните приоритети на МВНР в частта им публична дипломация. Спецификата на тази дейност е нейната хоризонтална позиция спрямо другите политики на МВНР, което я идентифицира във всички тях като един от инструментите.

През 2012 година Държавният културен институт към министъра на външните работи реализира дейности за изпълнение на ключов приоритет в правителствената програма – утвърждаване на положителния образ на България чрез популяризирането на българската идентичност, култура и духовни ценности.

Развитието на проекта „Пътуващи експозиции“ дава основание да се препотвърди изводът от предишни години, че той е изключително иновативен и ефективен за практиката на задграничните представителства. Добрата координация между ДКИ и мисиите дава възможност проектите да се реализират в подходяща комуникация с местните партньори и да се мултиплицира ефектът от представянето. Експозициите стават повод за допълнителни прояви и съпътстващи събития в рамките на посещения на министъра на външните работи, международни научни форуми, насърчават развитие на сътрудничество и разширяване на контактите с образователни институции, университети, библиотеки, културни фондации. Своевременната подготовка на изложби, посветени на важни годишнини от българската история, осигуриха тяхното пълноценно и качествено представяне пред чуждестранната аудитория.

- 28 презентации на проекти от програмата „Пътуващи експозиции“ са реализирани съвместно с мисиите в Европа, Азия и Северна Америка.
- Представени са 12 проекта
- Най-широко е показвана експозицията, посветена на 150-та годишнина от рождението на проф. Иван Шишманов и ролята му в популяризирането на паневропейската идея (в Страсбург, Брюксел, Йена, Фрайбург, Берлин). Институтът по културна дипломация в Берлин, съвместно с посолството ни там организира специална сесия, посветена на духовното наследство на Иван Шишманов. Изложбата бе широко представена и в България – в Народното събрание – открита от Министъра на външните работи, в БАН и Народния театър, Свищов, Варна, Бургас, Русе.
- Експозицията „Силата на гражданското общество: съдбата на евреите в България“ бе представена в САЩ (Бостън и Лос Анжелис) в рамките на по-широки форуми, дискутиращи ролята на гражданското общество в спасяването на българските евреи от Холокоста.
- Продължава представянето на експозиции, посветени на културно-историческото наследство - „Българските паметници в листата на ЮНЕСКО“ и „Сборяново“ - в Япония, фотоизложбата „Традиции“ – в Киев в парламентарната библиотека. Експозицията Старобългарският ръкопис Codex Suprasliensis (Супрасълски сборник) от X век е представена в Любляна, Варшава и Ватикана;
- Интерес предизвикват и експозиции, които акцентират върху съвременния креативен процес и многообразието на българската артистична сцена. Такива са „Графиката – посланик“ представяща български художници, носители на международни награди за графика и илюстрация – подготвена съвместно със Съюза на българските художници и Международното триенале на графиката, представена в Никозия в програмата на кипърското председателство на ЕС. Няколко проекта, инспирирани от съвременните артистични интерпретации на

кирилицата, също имаха своите презентации – авторските разработки на професор Кирил Гогов (в Белград, Сърбия) и представената в Упсала, Швеция изложба „Алфапретация“ от млади и утвърдени български типографи и графични дизайнери. Колекцията на Международното триеналето на сценичния плакат бе представена в Ню Йорк.

- Съвместно с Културно-информационния център в Босилеград е подготвена изложба за историята и съвременното на Босилеград през най-голямото културно събитие в региона – Великденският фестивал. Изложбата „Детски великденски фестивал“ е представена в Босилеград, няколко града в Македония и сред българската общност в Молдова. „Архивни филмови плакати“ е другият нов проект в „Пътуващи експозиции“, също представян в региона, в Берн и в Бейрут.

През 2012 г. стартира и процес на подготовка на 3 нови експозиции, с което общият брой на колекциите, подходящи за представяне е около 20. Тематичният обхват на колекциите е достатъчно широк, за да отговори на конкретните нужди на задграничните мисии.

Съвместните проекти със задграничните представителства през годината включваха и прояви, свързани с представяне на български игрални и документални филми, сценични изкуства, литература и превода. Основната цел на ДКИ в организирането на тези прояви беше те да бъдат поставени в по-широк контекст – да се търси връзката с общата програма на съответната мисия, да се насърчава участието на български артисти, които развиват кариерата си в съответните страни или да се участва в общи европейски инициативи.

Общо 21 са тези инициативи, сред които:

- Лондонският фестивал на българската култура откри програмата си с проект, подкрепен от ДКИ – след 20 години съвременната българска поезия е представена в нов превод на английски. Изданието „На края на света“, подбор на Цветанка Еленкова на 19 български поети в превод на Джонатан Дън е представена в Лондон;
- Посолството в Лондон и Българският културен институт са представиха два проекта, подкрепени от ДКИ – мултимедийният „Българските оперни гласове“ и филм, посветен на Четвероевангелието на Иван Александър, съвместно с Британската библиотека;
- Съдействие бе оказано на посолството ни във Вашингтон за участие в ежегодния Европейски фестивал на детските изкуства. Участие в него взе българската трупа – театър „Жар“, която представи „Котаракът в чизми“;
- Паралелно с провеждащото се съвместно заседание на правителствата на България и Израел в Йерусалим беше организиран джаз концерт на българската формация „Булхемистс“;
- Преводачески семинар на фондация „Елизабет Костова“ се проведе в Ню Йорк,
- Направен беше поредният филм от поредицата „Посланици на културата на България“ – представящ български артисти, реализиращи кариерата си на европейски сцени;

- Презентации на български игрални филми на различни форуми, като най-активно се реализират български участия във форуми в региона – по съвместния проект с Балкански документален център (международен семинар в рамките на платформа за млади продуценти и връчването на специална награда – Прищина, Косово);
- С посолството в Брюксел беше организирано участието на група от Националното училище за фолклорни изкуства в Широка Лъка в дефилето при откриването на популярния Новогодишен базар в града.

Управлението на Художествения фонд е съществен част от дейността на ДКИ. Продължи работата по преценката на произведенията, актуализиране на информацията и подготовката на промоционални проекти. Колекцията дава възможност да се използва българската пластическа традиция за популяризиране на националната духовна идентичност и така да се интегрира културата в инструментариума на външната политика. За тази цел продължава и работата по дигитализацията на Художествения фонд.

Програмата на галерия „Мисията“ също е съобразена с тази специфика на дейността на ДКИ. В галерията са представени художествени изложби, чиято цел е да насърчава интеркултурния диалог, както и отношенията с чуждите дипломатически мисии в София. Фокусът на организираните изложби е поставен върху диалога между култури и подчертава елемента на културната дипломация. Част от експозициите са реализирани съвместно с дипломатически представителства в София

„Култура на регионите“ – второ издание. Положителният опит от партньорството с чужди организации беше продължен и през тази година. След акцента върху азиатската кухня от миналата година – този път бяха поканени посолствата от арабските страни да представят своята кулинарна традиция. В „Празниците на арабската кухня“ участваха със свои отделни презентации посолствата на Ирак, Йемен, Катар, Кувейт, Либия, Мароко, Палестина, Судан и Султанат на Оман. Официален домакин беше министърът на външните работи Николай Младенов, който откри събитието. Партньорството с български организации даде възможност за широко популяризиране на проявата и паркът на МВНР да посрещне над 1500 посетители. На откриването министърът на външните работи Николай Младенов подчерта пред участниците и гостите, представителите на дипломатическия корпус, че проектът има за цел да отвори пространствата на МВНР и да ги превърне в интегрална част от инструментариума на публичната дипломация.

Партньорските проекти Те се реализират съвместно с български академични и културни организации и имат за цел да поддържат партньорски връзки между ДКИ и широката културна сцена, да се осигури възможност да се подготвят адекватни за нуждите на публичната дипломация проекти. Установеното вече сътрудничество с такива организации е разширено и така през 2013 година ДКИ ще има възможност да предложи няколко проекта в програмата за отбелязването на две важни дати от международния календар – отбелязването на 70-та годишнина от спасяването на българските евреи от Холокоста и 1150-та годишнина от Великоморавската мисия на Светите братя Кирил и Методий.

Утвърдена практика е проектите да се популяризират и в България преди да бъдат представени пред чужда публика. Така се подчертава ролята на културата в инструментариума на публичната дипломация, привличат се нови партньори за създаването на пълноценни проекти. Експозицията Старобългарският ръкопис Codex Suprasliensis (Супрасълски сборник) от X век беше представена първо в София в рамките на Конгреса по византология. Популяризирането на експозицията „Иван Шишманов и обединена Европа“ започна своя път с представяне в БАН, в Народното събрание, където беше открита от министър Николай Младенов, на юбилейна сесия на Българския ПЕН център в МВНР, в Народния театър „Иван Вазов“, както и в родния град на видния български интелектуалец и учен с европейска известност – Свищов, последвана от презентации във Варна и Бургас.

Задълбочава се партньорството с български организации от културния сектор - освен съвместните проекти, работи се и по изготвяне на стратегически документи като Национална стратегия за развитие на културата, където ДКИ участва в работната група по изготвянето на частта за международната културна политика. Ролята на културата в международната комуникация на страната, връзката между културния сектор и дипломацията е дискутирана и на кръгла маса, организирана в рамките на Международния театрален фестивал „Варненско лято“.

- Програмните цели на Института се популяризират на други форуми през годината. Такива са: в Русе – дискусии по възможностите за развитие на партньорски проекти в рамките на Дунавската стратегия, на конференция на Българската фестивална асоциация, на дискусия по повод изложбата „Добре дошли в Съединените европейски щати“ и други.

Поддържане на контакти и обмен на информация с държавни институции, изследователски центрове, институти и неправителствени организации, артисти и творчески организации – в страната и сред българските общности в чужбина - за реализирането на съвместни проекти. Установеното сътрудничество с водещи български културни организации, в това число и с активни български културни лобита извън страната (преводът и изданието съвременна българска поезия, концертните прояви в Йерусалим и Лондон, телевизионната поредица „Културни посланици на България“, излъчвана в Австрия), дава възможност да се поддържа активен процесът на интеркултурен диалог и представяне на съвременната българска култура в чужбина.

Разширено е и участието във форуми и европейски инициативи, разглеждащи стратегически въпроси на обвързването на културата с външните отношения на ЕС. Участието в тях за ДКИ означава повишаване на капацитета да се осъществява адекватна координация на външната политика в съзвучие с новите тенденции във формирането на европейската външна политика и интегрирането на културно измерение в нея.

- В рамките на това приоритетно направление от дейността е участието на директора на ДКИ в експертната група, която е организирана от Европейската комисия по „отворен метод на координация“ за изготвяне на доклад за възможностите за развитие на Стратегическо партньорство в областта на културата между ЕС и Китай. Тази програма има за цел да акцентира върху

възможностите за развитие на външнополитическия диалог и чрез културни проекти и програми. В началото на 2013 предстои да се публикува доклад на работната група.

- Осъществяване на изследователски програми и проекти за тенденциите в реализирането на културната дипломация и ролята на културата във външните отношения. ДКИ извършва и анализ на възможностите за интегриране на проекти с културни измерения в приоритетни за българската външна политика програми като Политиката за развитие. Работи се и за повишаване на информираността на българския културен сектор за участие в тези програми; подготвени са и конкретни пилотни проекти.

За целите на комуникацията с българските представителства в чужбина, ДКИ поддържа активен своя сайт <http://sic.mfa.bg>. Връзка с културния сектор в страната и работещите в чужбина културни дейци осигурява сайтът „Българската култура в чужбина”, на базата на който се разработва и нова концепция за развитие на дигитална публична дипломация.

Факт, който също следва да бъде отчетен в дейността на ДКИ, е наблюдаваният през последните години интензивен процес на припознаване на културата във външните отношения на ЕС. Това дава един солиден фундамент за разгръщането на дейностите в областта на публичната и културна дипломация по посока на оползотворяване на ресурса на културното сътрудничество и културна дипломация за целите на външната политика на България като член на ЕС.

Отчетната 2012 г. година бе ключова за институционално укрепване на ДКИ. С включването му в Закона за Дипломатическата служба, както и приетия нов УП на ДКИ бяха създадени необходимите условия за пълноценното интегриране на Института в дипломатическата служба. Преодоляна бе съществуващата от началото на неговото създаване комплементарност на програмата му спрямо тази на МВНР и съответно дублиране на дейности и задачи с тези на политическите дирекции.

На базата на натрупания опит и постигнати резултати през 2012 г. ДКИ заложи на няколко основни принципа на организация на дейността си:

- Поддържане на непрекъсната комуникация с мисиите и навременна експертна помощ при постъпили от тях запитвания;
- Следене на развитието на потенциалните партньори от България с цел включването им в разработването на подходящи проекти;
- Синхронизация на проектите на ДКИ с културните календари на българските мисии и проектите, заложи в Международния план на КС за 2012 г.;
- Насърчаване на интереса на мисиите към проекти в по-слабо разработени области – книга и литература;
- В условията на стеснени финансови параметри усилията на Института се насочиха към използване на най-успешните, доказали се през годините проекти и тяхното представяне за целите на културните календари на българските мисии.

Изводи:

Резултатите от дейността на ДКИ през 2012 г. дават основание да бъдат направени следните изводи:

1. Интегрирането на ДКИ в Дипломатическата служба както и неговото експертно участие в изработването и реализирането на Международния план на КС бе преодоляно дублирането на дейности в областта на културната и публична дипломация.

2. Повишена бе степента на оползотворяване на ресурса на културната и публична дипломация за постигането на приоритетни външнополитически цели и приоритети

3. В условията на ограничени финансови и кадрови ресурси в ДКИ и мисиите ни зад граница, определящи за постигането на добри резултати са непрекъснатата комуникация с мисиите и експертизата. На практика ДКИ е ангажиран с културните програми на всички мисии на България, което налага Институтът да поддържа висока степен на знание и готовност да отговори на техните потребности.

4. Резултатите от работата през 2012 г. насочват вниманието на ДКИ към необходимостта за провеждане на обучителен курс по културна дипломация. Запознаването на дипломатическия състав на МВНР, в т.ч. посланици и дипломати, с принципите, целите и задачите на ДКИ, ще формализира процеса на изготвяне и изпълнение на плановете на мисиите в областта на културата, ще насърчи дипломатите ни да бъдат по-активни в контактите си с местни културни организации.

5. Необходимо е да продължи процесът на интеграция на програмата и дейностите на ДКИ в общата външнополитическа програма с цел да бъдат ефективно използвани възможностите, които културната дипломация и международното културно сътрудничество имат за постигане на пълноценно изпълнение на външнополитическите цели и задачи

6. Следва да бъде обърнато по-голямо внимание на участието на България като член ЕС в европейските програми и стратегии, насочени към използването на културата във външните отношения на ЕС. Началото бе поставено с участието на ДКИ в изработването на Европейска стратегия 2020 ЕС-Китай за сътрудничество в областта на културата.

7. Неоползотворени са и възможностите културните проекти и програми да се използват като инструмент в рамките на официалната Помощ за развитие.

8. По отношение на административния капацитет на ДКИ и кариерното развитие на служителите в него да се предложат адекватни решения, съобразени с нормативната уредба на МВНР, които да позволят изпращането им на задгранична работа след придобиване на необходимата за това специализирана квалификация.

Отчет на показателите за изпълнение на програмата

ЦЕЛЕВИ СТОЙНОСТИ ПО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ			
Показатели за изпълнение	Целева стойност		
	Мерна единица	План 2012 г.	Отчет 2012 г.
Ползи/ефекти:			

1. Осъществени проекти/инициативи по Комуникационната стратегия на Република България за ЕС.	Брой	40	54
2. Реализирани проекти/инициативи със задграничните мисии, с българските артистични общности в чужбина и други партньори	Брой	24	32
3. Управление и поддържане на Художествения фонд, експозиции в галерия „Мисията“	Брой	26	19
4. Информационни дейности и продукти, насочени към основните партньори.	Брой	22	22

Източници на информацията за данните по показателите за изпълнение

- Отчети за дейността на Министерството на външните работи и на задграничните представителства.
- Отчет за изпълнението на Работната програма на Международния план на Комуникационната стратегия на Р България за ЕС.
- Отчет за дейността на Държавния културен институт.
- Публикации на сайта на Държавния културен институт и информационен портал “Bulgariaabroad”.

Отговорност за изпълнението на програмата

Цялостната дейност за координиране на планиране и отчитане на бюджета и изготвяне на бюджетните прогнози на МВНР е възложена на директорите на дирекции „Финанси и управление на собствеността“ и „Планиране и координация“.

За изпълнението на дейностите по планиране, програмиране, бюджетиране и отчитане на програмата е сформирани програмни съвет с ръководител директора на дирекция „Информация и ситуационен център“.

Организационни структури, участващи в програмата

Дирекция “Информация и ситуационен център”, Дипломатически институт към министъра на външните работи, Държавен културен институт, задграничните представителства на РБ, Съвет по европейска комуникация, председателстван от министъра на външните работи.